

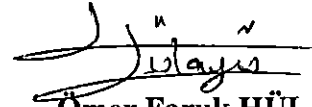
TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12790
Tarih : 16.07.2025

10/2969

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan mahpuslara yönelik temel hak ve özgürlükler, mahpusların aktardığına göre sistematik biçimde ihlal edilmektedir. Mahpusların sağlık hizmetlerine erişim, insan onuruna uygun muamele görme, anadilde haberleşme, ifade özgürlüğü, savunma hakkı, yayın ve kitaplara erişim, sosyal faaliyetlere katılım ve koşullu salıverilme gibi en temel haklarının ihlal edildiğine ilişkin beyanlar ciddi bir incelemeyi gerekli kılmaktadır. Mahpusların temel hak ve özgürlüklerine yönelik bu ağır ve sistematik hak ihlallerinin araştırılarak, bu ihlallerin sebeplerinin ortaya çıkarılması ve benzer uygulamaların önlenmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Ömer Faruk HÜLAKÜ

Bingöl Milletvekili

GEREKÇE

Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan mahpusların beyanlarına göre cezaevinde yaşanan hak ihlallerinin sistematik bir nitelik kazandığı görülmektedir.

Mahpusların sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi, onur kırıcı muamelelere maruz kalmaları, anadilde haberleşme ve iletişim haklarının keyfi gerekçelerle sınırlandırılması, yayın ve kitaplara ulaşma hakkının kısıtlanması, savunma ve haberleşme haklarının ihlali ile koşullu salıverilme süreçlerinde uygulanan keyfi değerlendirme mekanizmaları bu hak ihlallerinin başlıca örneklerini oluşturmaktadır.

1. Sağlık Hizmetlerine Erişim ve Onur Kırıcı Uygulamalar

Mahpusların hastane ve revir sevklerinin geciktirildiği, ilaç temininde ciddi aksaklıklar yaşandığı, sağlık raporlarının dikkate alınmadığı ifade edilmektedir. Hastaneye sevk sırasında “elini başının üstünde tutma”, “ağız içi arama” gibi insan onurunu zedeleyen uygulamalar, tedaviye erişimi doğrudan engellemektedir. Ayrıca muayene sırasında jandarmanın odada bulunması teşhis ve tedavi süreçlerini aksatmakta, hasta mahremiyetini ihlal etmektedir.

2. Anadilde Haberleşme Hakkının Engellenmesi

Mahpusların Kürtçe olarak yazdıkları mektupların “anlaşılmadığı” gerekçesiyle cezaevi idaresi tarafından gönderilmediği, bu mektupların yalnızca yeminli tercümana çevirtildikten ve çeviri ücreti mahpus tarafından karşılandıktan sonra kabul edildiği belirtilmektedir. Bu uygulama ifade özgürlüğü ile haberleşme hakkının açık ihlali niteliğindedir.

3. Yaymlara, Kitaplara ve Yazılı Üretime Müdahale

Mahpusların kişisel kitap bulundurma sayısı üç ile sınırlandırılmış, kütüphane kitaplarına ise sadece 15 gün süreyle erişim tanınmıştır. Kitap değişim sürecinin ise zaman zaman iki aya kadar uzadığı, bu nedenle mahpusların araştırma ve yazın faaliyetlerinin fiilen engellendiği aktarılmaktadır. Ayrıca cezaevi idaresi, herhangi bir yargı kararı olmadan belirli yayınlara (Yeni Özgür Politika, Ronahî, Demokratik Modernite vb.) erişimi engellemektedir. Ajanda, not ve yazı taslaklarına el konulması da entelektüel üretimi baskılamaktadır.

4. Avukat ve Milletvekillerine Mektup Gönderiminin Engellenmesi

Mağpusların avukatlarına ve milletvekillerine göndermek istedikleri mektuplara “kurum güvenliği”, “infial yaratma” gibi soyut gerekçelerle el konulmaktadır. Özellikle avukata gönderilen mektupların denetime tabi tutulması, Ceza İnfaz Kurumları Yönetmeliği’nin 76/4. maddesine açık aykırılık teşkil etmektedir. Bu uygulamalar savunma hakkını, haberleşme özgürlüğünü ve demokratik denetimi engellemektedir.

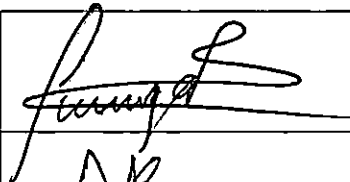
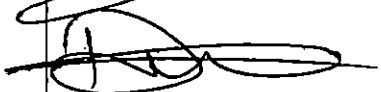
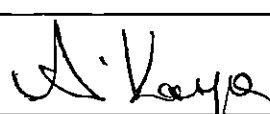
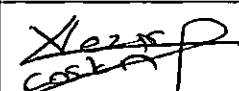
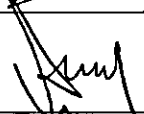
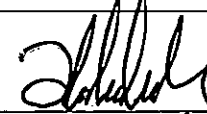
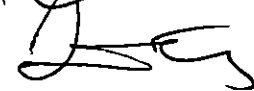
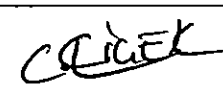
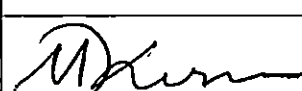
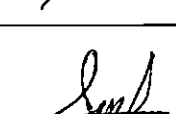
5. Toplu Cezalandırma Uygulamaları

Disiplin cezası alan mağpusların havalandırma haklarının dört saatten bire düşürüldüğü ve toplu görüşme haklarının kaldırılarak yalnızca bireysel görüşmeye mecbur bırakıldıkları ifade edilmektedir. Bu durum “cezanın şahsiliği” ilkesine aykırı olarak, aynı koşuğa bulunan diğler mağpusların da hak kaybına uğramasına yol açmaktadır.

6. İdare ve Gözlem Kurulları Aracılığıyla Tahliye Engellemeleri

5275 sayılı Ceza İnfaz Kanunu’na dayanarak oluşturulan İdare ve Gözlem Kurulları, koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik haklarını "iyi hal" kriterine bağlayarak değerlendirmektedir. Ancak bu kurulların yapısında hukukçu bulunmamakta, kararlar yüz yüze görüşme yapılmadan alınmakta ve kimi zaman "pişmanlık beyanı", “örgütten ayrıldığını ifade etme” gibi keyfi şartlar aranarak tahliyeler sistematik biçimde ertelenmektedir. İtiraz mercilerinin kararları gerekçesiz reddetmesi, etkili başvuru yollarını da fiilen işlemez hâle getirmektedir.

Tüm bu bulgular, Bolu F Tipi Cezaevinde uygulanan infaz rejiminin hem ulusal mevzuata hem de uluslararası insan hakları sözleşmelerine aykırılığını ortaya koymaktadır. Bu çerçevede, cezaevi koşullarının ve idari kararların TBMM tarafından denetlenerek bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması, ihlallerin tespiti ve önlenmesi açısından aciliyet arz etmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	